

Teza: rażąca niewspółmierność kary dyscyplinarnej

Aby zarzut co do wysokości kary okazał się skuteczny musi wystąpić rażąca niewspółmierność kary do zarzucanego przewinienia. Rażąca niewspółmierność kary zachodzić może jedynie wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można było przyjąć, że zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez sąd pierwszej instancji a karą, jaką należałoby wymierzyć.

Warszawa, dnia 29 listopada 2018 r.

Sygn. akt: **Wo-128/18**

ORZECZENIE

Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie

w składzie:

Przewodniczący: SWSD Piotr Dragon (sprawozdawca)

Sędziowie:

Protokolant:

SWSD Sławomir Bereza SWSD Stanisław Chmielewski

Aneta Stefańska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego radcy prawnego Tomasza Mazurczaka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 listopada 2018 roku

sprawy przeciwko radcy prawnemu R. K. (1), syna H., urodzonego

17.06.1968 r. w K., wpisanego na listę radców OIRP w Krakowie pod numerem KR-1070

obwinionego o to, iż:

1)

w okresie od 2005 r. mimo przyjęcia pełnomocnictwa, opłaty sądowej i zobowiązania się do prowadzenia na rzecz klienta S. M. (1) sprawy sądowej związanej z wypadkiem mocodawcy w zakładzie pracy nie sporządził pozwu ani innych pism procesowych i nie wystąpił na drogę sądową o zapłatę odszkodowania, mimo iż zdawał klientowi relacje z toczącego się rzekomo

postępowania sądowego i egzekucyjnego oraz zawartej ugody, które to informacje nie były zgodne z prawdą,

tj. o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 3 ust. 2 oraz w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1870) w związku z art. 6, 8 i art. 12 ust. 1 oraz art. 44 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w brzmieniu z dnia 22.11.2014 r. polegającego na braku podjęcia z należytą starannością działań na rzecz klienta w oparciu o zawartą umowę i udzielone pełnomocnictwo,

2)

nie złożył w wyznaczonym terminie na wezwanie Z-cy Rzecznik Dyscyplinarnego wyjaśnień,

tj. o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, w związku z art. 62 ust. 3 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w brzmieniu z dnia 22.11.2014 r.,

3)

nie stawiał się celem przesłuchania na wezwanie Z-cy Rzecznik Dyscyplinarnego w wyznaczonych terminach, tj. 16.11.2016 r., 30.11.2016 r., 9.12.2016 r. oraz 27.07.2017 r. i nie usprawiedliwił należycie swojej nieobecności,

tj. o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, w związku z art. 62 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w brzmieniu z dnia 22.11.2014 r.,

na skutek odwołania wniesionego przez obwinionego od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Krakowie z dnia 11 kwietnia 2018 r., sygn. akt OSD/KR 36/17

orzeka:

I.

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w związku z art. 74¹ ustawy z 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (dalej: u.r.p.) utrzymuje w mocy zaskarżone orzeczenie w całości z tym, że w opisie popełnionego przez obwinionego czynu zawartego w pkt 1 po zwrocie „w okresie od 2005 r.” dodaje zwrot „do 11 kwietnia 2018 r.”

II.

na podstawie art. 70⁶ ust. 2 zdanie pierwsze u.r.p. oraz uchwały nr 86/IX/2015 Krajowej Izby Radców Prawnych z dnia 20 marca 2015 r. zasądza od obwinionego na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych koszty postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w zryczałtowanej wysokości 1 200,00 zł (słownie: jeden tysiąc dwieście złotych).

UZASADNIENIE

Dnia 26 czerwca 2016 r. do Okręgowej Izby Radców Prawnych w Krakowie wpłynęło zażalenie S. M. (1) na działanie r. pr. R. K. (1) z Kancelarii (...), który miał niewłaściwie i niestarannie reprezentować jego interesy. Radca prawny R. K. (1) reprezentował skarżącego w sprawie karnej przeciwko sprawcy zaniedbań będących przyczyną wypadku w pracy S. M. (1), a po wydaniu wyroku stwierdzającego winę sprawcy r. pr. R. K. (1) miał wystąpić z powództwem cywilnym o odszkodowanie i zadośćuczynienie. Wypadek w pracy miał miejsce w 2004 r., a wyrok skazujący zapadł w 2006 r. Sprawa cywilna miała zostać założona jeszcze w październiku 2006 r. Z tego względu S. M. (1) uiścił kwotę 3850 zł tytułem wpisu sądowego na rachunek bankowy r. pr. R. K. (1). Obwiniony nie poinformował skarżącego, w jakim sądzie toczy się sprawa cywilna. S. M. (1) nigdy nie widział żadnej dokumentacji związanej ze sprawą cywilną pomimo wielokrotnych próśb kierowanych do obwini onego. Skarżący został powiadomiony przez r. pr. R. K. (1), że powyższa sprawa zakończyła się ugodą, na mocy której strona przeciwna zapłaci na rzecz S. M. (1) odszkodowanie w kwocie 50 000 zł - kwota ta została rozłożona na 10 rat począwszy od marca 2014

r.

Z tytułu rzekomo zawartej ugody sądowej skarżący otrzymał dwa przelewy wykonane z konta bankowego obwinionego - oba na kwotę 5 000 zł. Następnie obwiniony poinformował skarżącego, że z uwagi na brak płatności kolejnych rat kieruje sprawę do postępowania egzekucyjnego. Według informacji uzyskanych przez S. M. (1) od obwinionego postępowanie egzekucyjne było prowadzone kolejno przez kilku komorników, jednakże skarżący nie otrzymał więcej żadnych środków. Skarżący zarzucił obwinionemu, że na spotkania nigdy nie zabierał jakichkolwiek dokumentów, z których wynikałby aktualny stan sprawy. Pomimo wielokrotnych próśb ze strony S. M., nigdy nie otrzymał on od r. pr. R. K. stosownej dokumentacji. Całą wiedzę o sprawie skarżący uzyskiwał - od obwinionego w bezpośrednich

kontaktach , rozmowach telefonicznych i za pomocą SMS-ów. S. M. (1) postanowił na własną rękę dowiedzieć się, w jakim sądzie była prowadzona sprawa cywilna w przedmiocie zapłaty odszkodowania za wypadek w pracy. W żadnym sądzie, ani w Brzesku, ani Bochni, ani w Tarnowie, nie znalazł akt swojej sprawy. Pokrzywdzony uważa, że przez lata był okłamywany przez swojego pełnomocnika (obwinionego).

Pismem z dnia 16 sierpnia 2018 r. Zastępca ca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Krakowie wezwała r. pr. R. K. (1), aby odniósł się do zażalenia skarżącego. Obwiniony wezwanie odebrał, jednakże nie złożył wyjaśnień w określonym terminie .

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Krakowie, wszczęła dochodzenie przeciwko r. pr. R. K. (1). Po wszczęciu dochodzenia r. pr. R. K. nie stawił się na kolejne terminy wynikające z wezwań, telefonicznie informując o przeszkodach. Pouczony o obowiązku złożenia usprawiedliwienia, nie stawił się przed Zastępcą Rzecznika Dyscyplinarnego.

S. M. (1) potwierdził w trakcie przesłuchania wszystkie okoliczności zawarte w pisemnym zażaleniu.

Postanowieniem z dnia 12 października 2016 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Krakowie przedstawiła r. pr. R. K. zarzuty, a dnia 16 stycznia 2017 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego wniosła o ukaranie r. pr. R. K. obwinionego o to, że:

1)

w okresie od 2005 r. mimo przyjęcia pełnomocnictwa, opłaty sądowej i zobowiązania się do prowadzenia na rzecz klienta S. M. (1) sprawy sądowej związanej z wypadkiem mocodawcy w zakładzie pracy nie sporządził pozwu ani innych pism procesowych i nie wystąpił na drogę sądową o zapłatę odszkodowania, mimo iż zdawał klientowi relacje z toczącego się rzekomo postępowania sądowego i egzekucyjnego oraz zawartej ugody, które to informacje nie były zgodne z prawdą,

tj. o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 3 ust. 2 oraz w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1870) w związku z art. 6, 8 i art. 12 ust. 1 oraz art. 44 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w brzmieniu z dnia 22.11.2014 r. polegającego na braku podjęcia z należytą starannością działań na rzecz klienta w oparciu o zawartą umowę i udzielone pełnomocnictwo,

2)

nie złożył w wyznaczonym terminie na wezwanie Z-cy Rzecznik Dyscyplinarnego wyjaśnień, tj. o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982

r. o radcach prawnych, w związku z art. 62 ust. 3 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w brzmieniu z dnia 22.11.2014 r.,

3)

nie stawił się celem przesłuchania na wezwanie Z-cy Rzecznik Dyscyplinarnego w wyznaczonych terminach, tj. 16.11.2016 r., 30.11.2016 r., 9.12.2016 r. oraz 27.07.2017 r. i nie usprawiedliwił należycie swojej nieobecności,

tj. o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982

r. o radcach prawnych , w związku z art. 62 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w brzmieniu z dnia 22.11.2014 r.,

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego za przewinienie wskazane w pkt 1 wniosku wniosła o ukaranie obwinionego karą pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego, za przewinienie wskazane w pkt 2 - karą nagany , za przewinienie wskazane w pkt 3 - karą nagany oraz na podstawie art. 65¹ ust. 2 pkt 5 u.r.p. kary łącznej pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego.

Dodatkowo. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego wniosła o obciążenie obwinionego zryczałtowanymi kosztami postępowania dyscyplinarnego w wysokości 2 000 zł na podstawie art. 70⁶ ust. 2 u. r. p. oraz uchwały nr 86/IX/2015 Krajowej Izby Radców Prawnych z dnia 20 marca 2015 r.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Krakowie na mocy postanowienia z dnia 20 kwietnia 2017 r. przekazał sprawę Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP w Krakowie celem uzupełnienia postępowania przygotowawczego i usunięcia istotnych braków postępowania. Braki te zostały uzupełnione przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego.

Orzeczeniem z dnia 11 kwietnia 2018 roku Okręgowy Sąd Dyscyplinarny OIRP w Krakowie w sprawie prowadzonej przeciwko obwinionemu r. pr. R. K. (1) nałożył na niego za przewinienie wskazane w pkt 1 wniosku o ukaranie - karę pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego, za przewinienie wskazane w pkt 2 - karę nagany, za przewinienie nie wskazane w pkt 3 - karę nagany oraz na podstawie art. 65¹ ust. 2 pkt 5 u. r. p. karę łączną pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego.

We wskazanym orzeczeniu z dnia 11 kwietnia 2018 roku Okręgowy Sąd Dyscyplinarny OIRP w Krakowie ustalił stan faktyczny zgodny z treścią zażalenia S. M. (1), który został opisany

I

powyżej. Sąd I instancji stanął na stanowisku, że czynności wykonane przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego w ramach uzupełnienia postępowania dyscyplinarnego w pełni potwierdziły okoliczności zgłaszane przez skarżącego S. M. (1). Sąd wziął pod uwagę fakt, iż obwiniony kilkakrotnie nie stawiał się celem złożenia zeznań, nie usprawiedliwiając w sposób prawem przewidziany swojej nieobecności. Sąd I instancji uznał za oczywiste przewinienia obwinionego polegające na: ni złożeniu pozwu w sprawie cywilnej S. M. wbrew zapewnieniom, niestawiennictwu na wezwania w toczącym się postępowaniu dyscyplinarnym. Mając na uwadze okoliczności, że przeciwko r. pr. R. K. (1) toczą się inne postępowania dyscyplinarne oparte

na takich samych zarzutach, a także postępowanie karne, Okręgowy Sąd Dyscyplinarny wymierzył obwinionemu w/ w kary.

Od wskazanego orzeczenia obwiniony wniósł odwołanie z dnia 30 kwietnia 2018 roku, wnosząc o uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania bądź ewentualnie o zmianę orzeczenia w zakresie wymierzonej kary przez zastosowanie kary zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego.

Zaskarżonemu orzeczeniu obwiniony zarzucił niewłaściwe zastosowanie art. 65 i 65¹ ustawy o radcach prawnych oraz art. 86 k.k.

W uzasadnieniu odwołania obwiniony wskazał, że sąd I instancji, dokonując oceny stanu faktycznego i prawnego przedmiotowej sprawy, nie wziął pod uwagę pewnych istotnych kwestii, które winny leż u podstaw orzeczenia, natomiast brał pod uwagę okoliczność i, które, zdaniem odwołującego, nie powinny mieć wpływu na wynik postępowania i wymiar kary.

Obwiniony stanął na stanowisku, iż w trakcie postępowania dyscyplinarnego część okoliczności faktycznych nie została ustalona, w szczególności jak i kiedy doszło do zlecenia, jakie

były jego warunki oraz jak wyglądała współpraca pomiędzy pokrzywdzonym a obwinionym.

Dodatkowo obwiniony podniósł, że sąd I instancji nie uzasadnił wyczerpująco swojego stanowiska oraz nie^o wykazał związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy okolicznościami sprawy a wymierzoną karą. Zdaniem obwinionego Okręgowy Sąd Dyscyplinarny nie wyjaśnił w sposób szczegółowy wszystkich motywów, którymi kierował się przy wymierzaniu kary.

Obwiniony stwierdził, iż jego bierność w trakcie postępowania dyscyplinarnego nie może mieć wpływu na wymiar kary. Zdaniem obwinionego sąd I instancji powinien rozpatrywać całościowo dwudziestoletnią praktykę zawodową obwinionego, a nie tylko w zakresie okoliczności, które rzucają negatywne światło na jego działalność.

Zdaniem obwinionego środki pieniężne, które przekazał pokrzywdzone mu, stanowią formę rekompensaty za wyrządzoną szkodę.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje

Wyższy Sąd Dyscyplinarny podziela w pełni i przyjmuje za własne ustalenia poczynione przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Krakowie. Dowody

zgrupowane w postępowaniu przygotowawczym oraz bierność obwinionego (brak przedstawienia dowodów przeciwnych, niezłożenie jakichkolwiek zeznań, nieusprawiedliwione niestawiennictwo na wezwania) wykluczają możliwość przyjęcia innych ustaleń. Ponadto obwiniony w uzasadnieniu odwołania sam przyznał, że wyrządził szkodę swojemu klientowi - S. M. (1).

Przytoczony w odwołaniu zarzut niewłaściwego zastosowania art. 65 i 65¹ ustawy o radcach prawnych oraz art. 86 k.k. nie jest uzasadniony, stąd też wyrok należało utrzymać w mocy.

Sąd pierwszej instancji za poszczególne przewinienia wymierzył kary, które zostały przewidziane prawem (tj. katalog kar z art. 65 u.r.p.). Następnie prawidłowo zastosował konstrukcję kary łącznej na podstawie art. 65¹ ust. 2 pkt 5 u.r.p.

Obwiniony nie uzasadnił zarzutu obrazy przepisu art. 65 i 65¹ ustawy o radcach prawnych oraz art. 86 Kodeksu karnego. Wskazać należy, iż zgodnie z treścią przepisu art. 65¹ ust. 1 i 2 u.r.p., w razie jednoczesnego ukarania za kilka przewinień dyscyplinarnych sąd dyscyplinarny wymierza karę za poszczególne przewinienia, a następnie karę łączną. Nie ulega wątpliwości, iż literalna treść przepisu statuuje obowiązek każdorazowego wymierzania kar jednostkowych za określone przewinienia i następcza - kary łącznej, nie pozostawiając procedury swobodnemu uznaniu sądu. W tym też zakresie Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Krakowie w skarżonym orzeczeniu właściwie opisał i dokonał wymiaru kary, uznając obwinionego radcę prawnego winnym zarzucanych mu przewinień dyscyplinarnych. Stąd też Wyższy Sąd Dyscyplinarny wskazuje, iż z uwagi na regulacje z art. 65 i art. 65¹ ust. 1 i 2 u.r.p., art. 86 k.k. (zawarty w rozdziale IX Kodeksu karnego) nie ma zastosowania w postępowaniu dyscyplinarnym.

Wynika to wprost z przepisu art. 74⁶ u.r.p., który wskazuje, że w sprawach nieuregulowanych

I

w ustawie (o radcach prawnych) stosuje się odpowiednio przepisy jedynie rozdziałów I-III Kodeksu karnego .

W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego zarówno waga, jak i rodzaj popełnionych przez obwinionego przewinień dyscyplinarnych uzasadnia wymiar kary orzeczonej przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny, Stąd też kara ta jest adekwatna do stopnia szkodliwości czynu obwinionego, jego zachowania i skutków tego zachowania.

Aby zarzut co do wysokości kary okazał się skuteczny musi wystąpić rażąca niewspółmierność kary i zarzucanego przewinienia. Rażąca niewspółmierność kary zachodzić może jedynie wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można było przyjąć, że zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez sąd pierwszej instancji a karą, jaką należałoby wymierzyć w instancji

odwoławczej w następstwie prawidłowego zastosowania w sprawie dyrektyw wymiaru kary.

W niniejszym przypadku, w przekonaniu Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, nie występuje niewspółmierność kary w zakresie do zarzucanych i udowodnionych obwinionemu oraz niekwestionowanych przez obwinionego przewinień

dyscyplinarnych, a zatem tym bardziej nie może być tym samym mowy o niewspółmierności w stopniu rażącym. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny wymierzając obwinionemu karę, wziął pod uwagę zachowanie się obwinionego wobec klienta oraz w postępowaniu dyscyplinarnym.

Na marginesie należy podkreślić, że pozostałe okoliczności podnoszone przez obwinionego w uzasadnieniu odwołania z dnia 30 kwietnia 2018 r., nie stanowią zarzutów w rozumieniu art. 438 Kodeksu postępowania karnego. Stosownie do utrwalonej linii orzeczniczej przy formułowaniu środka odwoławczego decydujące znaczenie ma wskazanie na **konkretne uchybienie**, ale zarzut stanowi jego słowne nazwanie. **Podniesionym uchybieniem jest to, na co wskazuje słowne ujęcie zarzutu. Nie w uzasadnieniu, lecz w werbalizacji zarzutu apelacji należy poszukiwać granic zaskarżenia** (. ..) (zob. m.in. wyrok SN z dnia 27 sierpnia 2008 r., sygn. akt IV KK 52/08; postanowienie SN, z dnia 7 marca 2013 r., sygn. akt V KK 288/12; wyrok SA w Warszawie z dnia 3 czerwca 2013 r., sygn. akt II AKa 82/13).

Prawidłowo zredagowane zarzuty powinny więc znaleźć się w petitum odwołania, ponieważ to one wyznaczają zakres kontroli odwoławczej Sądu. Od obwinionego radcy prawnego, jako podmiotu profesjonalnego, należało oczekiwać właściwego sformułowania zarzutów. Jedynym poprawnie skonstruowanym zarzutem podniesionym przez obwinionego w odwołaniu jest zatem naruszenie art. 65 i 65¹ u.r.p. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie. Odwołanie zostało więc rozpatrzone przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny jedynie w tych granicach.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny dostrzegając oczywisty brak w zakresie opisu przewinienia w pkt orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Krakowie uzupełnił opis o zwrot „do 11 kwietnia 2018 roku” określając ramy czasowe deliktu popełnionego przez obwinionego co wynika wprost z dokonanych ustaleń Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego i datą wydanego orzeczenia w I instancji.

Na koniec warto zaznaczyć, iż zgodnie z art. 12 ust. 1 Kodeksu etyki radców prawnych (dalej: k.e.r.p.) radca prawny zobowiązany jest wykonywać czynności zawodowe sumiennie oraz z należytą starannością uwzględniającą profesjonalny charakter działania. W przedmiotowej sprawie niewątpliwie zabrakło tych przymiotów w działaniu obwinionego. Należy także stwierdzić, że

obwiniony R. K. (1) dopuścił się rażącego naruszenia godności zawodu radcy prawnego, ponieważ jego postępowanie w poważnym stopniu podważa zaufanie do tego zawodu (art. 11 ust. 2 k.e.r.p.).

Dodatkowo nie można pominąć faktu, znanego Sądowi z urzędu, że przeciwko obwinionemu toczyły się i toczą się liczne postępowania dyscyplinarne oparte na podobnych zarzutach. Zdaniem Wyższego Sądu Dyscyplinarnego jedynie kara pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego spełnia cele i zadania wychowawcze oraz prewencyjne (w zakresie prewencji ogólnej) i w ocenie Sądu skłoni obwinionego do pogłębionej refleksji dotyczącej wykonywania przez niego zawodu radcy prawnego.

O kosztach postępowania odwoławczego Wyższy Sąd Dyscyplinarny orzekł w oparciu o art. 70⁶ ust. 2 zdanie pierwsze ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych oraz uchwały nr 86/IX/2015 Krajowej Izby Radców Prawnych z dnia 20 marca 2015 r.